

STORTINGET

Representantforslag 132 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Ine Eriksen Søreide, Tina Bru, Hårek Elvenes, Trond Helleland og Kari-Anne Jønnes

Dokument 8:132 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Ine Eriksen Søreide, Tina Bru, Hårek Elvenes, Trond Helleland og Kari-Anne Jønnes om å kraftig styrke norsk og ukrainsk forsvarsindustri

Til Stortinget

Bakgrunn

Krigen i Ukraina har gitt viktige lærdommer om moderne krigføring – særlig betydningen av utholdenhet og volum. Forsvaret må bli sterkere, raskere og bedre forberedt. Norge må derfor raskt øke egen våpen- og ammunisjonsproduksjon, slik at vi og våre allierte har kapasiteten som trengs for å kunne forsvare oss.

Staten kan bidra til å øke produksjonskapasiteten raskere ved å stille økonomiske garantier som gir forsvarsindustrien nødvendig kapital og forutsigbarhet. Slike garantier skal også bidra til at det blir produsert nok forsvarsmateriell til Norges allierte.

Det rapporteres også om mangel på kritiske innsatsvarer, særlig innenfor ammunisjonsproduksjon. Det er derfor viktig med en analyse av om flere av innsatsvarene kan produseres i Norge, og hvordan det raskest og best kan skje.

I 2025 har den sikkerhetspolitiske situasjonen forverret seg dramatisk. USAs støtte til Ukraina er ikke lenger like tydelig, og Russland er militært og diplomatisk på offensiven. Det er positivt at Stortinget står samlet om en kraftig økning av Norges støtte til Ukraina i 2025 med 50 mrd. kroner, og at størsteparten av denne økningen går til militære formål. Høyre har vært i dialog

med ukrainske myndigheter og forsikret seg om at flere produksjonslinjer for våpen og ammunisjon i Ukraina raskt kan oppskaleres når Norge stiller med finansiering.

Høyre ønsker å se styrkingen av norsk og ukrainsk forsvarsindustri i sammenheng og legge til rette for mest mulig samarbeid mellom to likeverdige partnere. Dette er både i Norges og Ukrainas interesse og bør skje i tett samarbeid med EU, som nå investerer kraftig i felleseuropeiske forsvarskapasiteter gjennom initiativet «Re-Arm Europe». Et tettere samarbeid mellom Norge og Ukraina vil kunne skape viktige synergieffekter, der norsk høyteknologi kombineres med ukrainsk innovasjonsevne, kostnadseffektivitet og volumproduksjon. Sammen kan Norge og Ukraina bidra til å styrke hele Europas forsvarsevne.

Det er stor politisk enighet om at norsk produksjon av forsvarsmateriell bør økes, og at norsk og ukrainsk forsvarsindustri bør samarbeide mer. Likevel er det flere systematiske hindre som begrenser mulighetene for oppskalering og samarbeid:

- Helt nødvendige produksjonslinjer har for liten kapitaltilgang. Norsk forsvarsindustri er verdensledende på høyteknologi, men mangler i dag kapital til å etablere nye produksjonslinjer i Norge for ammunisjon, artilleri og rakettmotorer til missiler, selv om etterspørselen er stor.
- Manglende forutsigbarhet for industrien. Myndighetene inngår i for liten grad langsiktige kontrakter og rammeavtaler. Det gjør det vanskelig for leverandører å anskaffe innsatsvarer, bygge opp delelager og dermed korte ned produksjonstiden.
- Langvarige planprosesser og manglende tilgang på strøm. Strategisk viktige forsvarsbedrifter mangler

forutsigbar tilgang på nok strøm og møter hindre som begrenser deres vekstevne. Et eksempel på dette er Nammos ønske om økt strømkapasitet til produksjon på Raufoss. Etter at regjeringen Støre la frem en handlingsplan for raskere utbygging av nett i april 2023, har Høyre vært tydelige på at prioritering av beredskapshensyn og forsvarsindustri burde inkluderes, jf. Innst. 314 S (2022–2023). Høyre har videre foreslått en midlertidig lovhjemmel for å sikre regjeringen muligheten til å behandle denne typen samfunnskritiske saker raskere og uten sendrektighet knyttet til innsigelser under saksbehandlingen, jf. Dokument 8:110 L (2024–2025). Høyre ønsker også en raskere utbygging av fornybar energi og nett for å sikre krafttilgangen til norsk næringsliv, inkludert forsvarsindustrien.

- Dårlige rammevilkår for norsk-ukrainsk nærings-samarbeid. Norske forsvarsbedrifter etterlyser hjelp til å navigere i regelverk og byråkrati i Ukraina, og risikoavlastning som gjør at de kan satse og investere i et land i krig.

Høyre mener at Forsvaret må bli raskere, sterkere og bedre forberedt. Da er det helt nødvendig å fjerne barrierer som hindrer oppskaleringen av våpen- og ammunisjonsproduksjonen i Norge og begrenser samarbeidet mellom norsk og ukrainsk forsvarsindustri.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett 2025 med et forslag til innretning av statlige kapitalinnskudd og garantiordninger for å øke produksjonskapasiteten for strategisk viktig materiell hos norsk forsvarsindustri. Forslaget innebærer at det settes av 5 mrd. kroner til statlige kapitalinnskudd og 5 mrd. kroner til garantiordninger.
2. Stortinget ber regjeringen forbedre rutineene for anskaffelse av forsvarsmateriell, blant annet ved å korte ned tiden fra kjøpsintensjon til kontraktsinngåelse, i større grad basere seg på rammeavtaler og øke bruken av langsiktige kontrakter.
3. Stortinget ber regjeringen gjennomføre en analyse av om flere av innsatsvarene forsvarsindustrien trenger i produksjonen, kan produseres i Norge, og hvordan det raskest og best kan skje.
4. Stortinget ber regjeringen forbedre forsvarsindustriens tilgang på strøm, for eksempel ved å la sikkerhetspolitiske hensyn overgå modenheitskriteriet ved forespørsel om nettilknytning, eller ved å definere forsvarsindustri som del av såkalt «vanlig forbruk» til nødvendige samfunnsfunksjoner.
5. Stortinget ber regjeringen gå i dialog med både nye og eksisterende aktører som har reservert stor nettkapasitet i områder hvor det også skal bygges ut forsvarsindustri, for å undersøke om de har umiddelbart behov for all kapasiteten de har reservert, eller har mulighet til å frigjøre noe kapasitet til forsvarsindustrien midlertidig inntil mer kraft og nett er på plass.
6. Stortinget ber regjeringen utarbeide en helhetlig strategi for å øke samarbeidet mellom norsk og ukrainsk forsvarsindustri. Strategien bør inneholde en risikoavlastningsordning som gjør at norske forsvarsbedrifter i større grad vil investere i Ukraina og samarbeide med ukrainsk forsvarsindustri.

18. mars 2025

Erna Solberg

Ine Eriksen Søreide

Tina Bru

Hårek Elvenes

Trond Helleland

Kari-Anne Jønnes